

جریدہ علمیہ

مشیت جلیانہ اسلامیہ نمک جریدہ راسمہ سید

ذی الحجہ ۱۳۳۶

در دینی سنہ

آیدہ بر نشر اول نور

عدو: ۳۸

دار الحکمة الاسلامیه تک بیانامه سنی

ادع الی سبیل ربک بالحکمة

عصر حاضرده علم اجتماع نقطه نظرندن انکشاف اتمکه باشلایان مسائلدن بری ده مسئله وجداندر . یقین زمانلره قدر یالکیز فردیت اعتباریله تدقیقه اوغراشیلان وجدانک بوکون اجتماعی شئوناق تثبیت اولمغه وملتک بر وجدان کلی اجتماعی ایله قائم اولدینی اکلشلمغه باشلامشدر . قدما لسانیله افاده اولنه حق اولورسه ملت عد ایدیلن وبرشخصیت معنویه حقوقیه اوله رق ابراز وجود ایدمک اولان هیئت اجتماعیک ملت صوریسی وجدان کلیسندن عبارت دیمک لازم کله حکدر . تاریخ ادیان اربابنک تعریفده اتفاق ایدمیبوب طور دقلری دین مطلق ، ملتک وجدان اجتماعیلرخی اشعار ایدن مبادی کیده در دینله حقیقه تقرب ایدلش اولور . بومادی کرک حق وکرک باطل هر نه ایسه حد ذاتنده او ملتک جهت وحدت حیاتی ، وجدان کلیسی ، دینی اودر . هر ملت بویله بروحدان بویله بر دین ایله قائمدر . بونک ایچوندرکه دینمز بر ملت تصویری تناقضی متضمندر . ادیان ومبادی باطله هر حالده محکوم زوالدر . فقط مبادی حقه بعضاً ماوراء شعوره آتلسه بیله ینه دیریلیر الی الابد دیریلیر . کلی وجدانلرک تأسسی وحدود وثغورلرینک تنظیمی ونشو وتملرینک صورت سیری ایشته بشریتک مکمل مسائلکه علوم مثبتندن هیچ بری بونلره دست حکومتی اوزاتمماشدر . فیلسوفلرک معارضات مبادیه سی ایسه انسانلره سکنت وجدانیه ویرمکدن زیاده رب وحسبان یوکلتمکدهدر . بوکابناءدر که عصر حاضر فیلسوفلری فلسفهدن ایقان بکلینلره قارشی مهاجماتی کتدیکجه آتیرمقدددلر . حالبوکه موفقیت حیاتیه قوت عزم وارادهیه بوایسله قوت ایقانه وابسته اولدیفندن تردد وحسبان ایچنده یووارلئان وجدانلرک بحراندن باشقه بر اثرلری اوله مامق قدر طبعی برشیده یوقدر . فقط اک اوزاق نقطه لره قدر اشاره چالیشان حسابنک شعورسرلغه نظراً بر خدمت کشفیه سی دخی اوله بیله جکندن ملتک فلسفه بی حاکم صابمازلرسده نظام اتخاذ اتمکدن ده خالی قاله مازلر . وجدان اجتماعی حادثاتی اوقدر سیال واوقدر معضلد که کوکاری قاعماق تاریخه کوملمشدر . طریق

تجربه‌دن یوزوین علوم مثبتہ موضوعلری هر زمان مشاهدات فردیه‌نک تحت تحکمه کیره بیلدیکی حالده موضوع اجتماعی، ادراکات واحتساسات عمومیہ عصرلر یشامش ملئرک بیلہ مشاهداتی تجاوز ایدردہ حافظہ تاریخیہ‌دن استعانیه لزوم کوسترر . بونده مشاهدک شهود کاملہ موفقیتی تسلیم اولنسه بیلہ بالتکریر نتایج تجربیه استحصاله امکان تصور اولنماز: برالقان حربنک احتساساتی برحرب عمومی ایلہ برزوس چارلغنک احتشاماتی برمازوری برقراریات هزیمتی ایلہ دوچار تحسول اولویرکن بو حادثات واحتساسادن وجدان اجتماعینک قوانینی استقرآات علمیہ ایلہ تثبیت ایتمک البته متعذردر . بوندن طولانی فردک بروجدان اجتماعی تأسیس ایدہ بیلہ‌جکی قبول ایدیلہ‌میورہ تاریخ وجدان فردیسی هوای نفسانیسی ارقه‌سندہ قوشارق وجدان کلیسی تخریب ایتش برچوق فردلر کوسترمبیلیرسده بتون مبادیسیلہ بروجدان اجتماعی تأسیس ایتش افراد کوسترمه‌مز . بو بایده فردی مؤسلره دائر کوستریله بیلہ‌جک اشال یالکز اولوالعزم اولان پیغمبران ذیشان حضر ایدرک بونلردن هیچ بریی‌ده تبلیغاتی فردیتہ شخصیتہ مضاف قیامش وجهله‌سی احکام الہیہ‌نک تبلیغته مأموریتلرینی دعوی و بالتجربه اثبات ایشلردر . دنیلہ ییلورک بوبایده اک موافق منهج معرفت ملئرک تاریخلرنده والد وجدانلری اولان نقول ثابتہ ایلہ بر حدس اجتماعی‌یه منجر اولور تکیم ادله مثبتہ اسلامیہ‌نک امہانی‌ده کتاب وسنت ایلہ اجماع امت اولوق اوزرہ تقرر ایتشدن متکلمین واصولین اسلامک‌ده قبول ایتدکلی وجهله حدسیات والہامات فردیه اوقدر شایان احتجاج کورلمدیکی حالده مبادی حقیه موقن اولان بر ملتک حدس اجتماعیسندن اجماع کی برحجت مصیبه طوغه بیلور .

(اتقوا فراعۃ المؤمن فانه یبظرنورالہ) حدیث شریفی مدلولنجه زمانلر اولمشدرکہ وقایع مهمہ حقنہدہ ناسک حدس اجتماعیلری عقول وافکار فردیه‌دن زیاده اصابت و حاکمیت کوسترمشدر بو منهج اوزرنده یوروپہ‌جک هیأت اجتماعیه برطرفدن اصول ومبادیسی غیب ایتمیرک ایقان واراده‌سی وهندن محافظه ایدر . دیگر طرفدن شئون حیاتیہ‌نک تلسلاتی تعمیقاً ترقی ایلہ مظهر نشو ونما اولور . مرور زمان ایلہ احتکاکات اجتماعیه وجدانلری بسطدن مرکبه طوغری کوتورر بروجدان کلی مختلف شعبات مذہبیه واجتماعیه‌نک ترکیبی احتوا ایتمک باشلادینی زمان فردی وجدانلرده کی نفوذی

بر نوع ضعف اراده ایلر . ایشته اصل ورثه انبیا اوله بیلیمک مزینتی جائز اولان علماء بویه زمانلرده مبادی وجدانیه یی تنقیح و تقویه و حادثات جدیده ایله ارازلنده کی مناسبات مثبت و منفیه یی ابراز ایده بیلیرلر سه ملت یکیدن بر صفوت وجدانیه اکتساب ایده بیلیر وجدان کلنیک بعضلرینه کوره اجزاسی بعضلرینه کوردهده شروطی مثابه سنده بولنان وجدان فردی ایله حدود و مناسباتی مسئله سی دخی اساسات حقوقیه حقننده جدی تسویرات حصوله کتیره جک مسائلندیر . حریت وجدان مسائلی اطرافنده طولاشان و حالا اون سکنزنجی عصر افکارینی تمیل ایتمکده بولنان مسلمات حقوقیه یالکیز وجدان فردی ملاحظه سنه مستند کورنمکله تطبیقات تقضه نظرندن مهم مهم جهتلرده دوچار تعارض و مشکلات اولمقدن وارسته قالمامشدر حریت وجدان دستورینک تطبیقنده واصل تکامل اولدیغنی ادعا ایدن دولتلرکینه تنقید وجدانه متعلق قانونر وضعندن آزاده قالممدنلرینی کورن حقوق اساسیه مؤلفلری بو وضع متناقضی تاویل ایتک ایچون چالیشوب طورییورلر چالبوکه علی العموم قانونر وجدان کلی اجتماعینک فردی وجدانلره تحمیل ایتدیکی احکام تکلیفیه دن عبارت اوله جنی تأمل اولنور ایسه حریت وجدان دستوری نظر حقوقنده دخی فردیتدن زیاده وجدان کلی به تطبیقاً حل ایدلمک اقتضا ایده جک واحتمال اوزمان فردی وجدانلرک وجدان کلی به قارشو طاشیه جنی وظائف اخلاقیه ایله حقوق عمومی به بحثی باشقه انجه لک کسب ایله جکدر .

فردده دستور حریت هم جزئی وهم اضافی بر تخیلی جائزدر . هر فرد ، حیاتی کندی ضمان شخصیه یی ایله بالانفراد ادامه ایده میوب بر هیئت اجتماعیه ملیه نک خاخ حمایتنه دخالت چووریتنده بولنمی حسینله او هیأت اجتماعیه نک وجدان کلیسی اکا بر طاقم وظائف تحمیل ایدرکه نفسی بونلردن آزاده فرض ایده جک صورتده هم افراده وهم ملته قارشو حریت وجدان ادعاسنه قالدیشه حق اولان فردلر هیچ بر ملت ایچنده جای قبول بوله مازلر بونکچون ملتلرک اعظم احراری وجدان فردیلرینک حریت مطلقه سی دعواسنی دکلر ، وجدان کلی اجتماعی یی تمیل ایتک منیه سی تمیق ایدن و روح کلی اطلاقه شایسته اولان رجال اولورلرک تصورلری بر ملتک تصویرینه احتساملری بتون بر ملتک احتساسنه ترجمان اولورده اراده لری او ملتک اراداتی تضمن ایلر . دستور مذکورک مطلقیت تطبیقی اولسه اولسه وجدان اجتماعی حقننده ممکن اوله بیله جکدر . نفسنده قیمت حریتی شایان قید بولنان وجدان فردی وجدان اجتماعی به معارضه ایده جک بر طرزده سرآزاد یشامق

سودا نه دوشديکي، تعير معروفيه هواي نفساينه زبون فردر مهم بر يکونه بالغ اولغه
 باشلاديني زمان ملتک صلايت اجتماعيه سي خلله اوغزار و (فماختلفوا الا من بعد
 ما جاءهم العلم بغيا بينهم) نظم سبحانيسنک ايمانيتديکي وجهله بالخاصه مظهريت علم ايله
 تکامل ايتدکدن صکره وجدان کلیدن لسان شرعک حق الله ديدیکی لوازم و حدتدن
 ذهول و دعوای فرديت ايله اظهار بني واستقلال ايدده رک کاله گلش ميوه لر کي اغاجدن
 دوکولمکه تمايل ايدن ويا کندی وجدان اجتماعيه باشقه وجدانلر لهنه هدمه چالينان
 فردر هم کنديلرينک و هم ملتيرينک علل نکيتي اولورلر. بالعکس وجدان اجتماعينک
 حریت کامله يه مظهرتي اعلاء کلمات اللهدن معدود اوله رق قهر سعادتك منبي، هرفضيلتك
 ميدتي اولمق مزيتي اظهار ايدز. بومهمه يه ارشاد ايجون (اباک نعد و اياک نستعين)
 زمزمه تحميدني تعليم بيوران قرآن عظيم الشان فاتحه هدايتده هيات اجتماعيه اسلامک
 آنجق رحمن رحم مالک يوم الدين اولان جناب رب العالمينه حصر عبوديت واستعانه ايله
 ماسوايه اعلان حریت ايدده ييله جک برغايه کاله وصولي يولتي کوسترمشدر. نه بيوک دولته
 برملت يالکنز اللهنه بيون. اکه بيلسون. نه بيوک نعمت که بر فرد بويله بر ملتدن جزء
 اوله بيلسون معطايه آکلاشيلور که وجدان اجتماعي دستور حريقده اضافتدن بستيون
 وارسته قاله ميور. فردی وجدانلر حقوقک بوتده برتأثير متقابل اولديني کي عالمده
 مختلف ملتيرک آري آري برر وجدان کليري بولمق حيثيتله بونلرک نقاط تصادمه
 بر برلري ققيده تمايللري دخي بر امر بديهي و ضروريدر. دوللرک ماديتلرنده فصل برر
 حدود و ثغور وار ايسه ملتيرک و اجتماعي وجدانلرلده معنويتلرنده اويله برر حدود
 و ثغور واددر بونلر علوم و فنون نافعه کي مزاييا و فضائل بشريه و مدنيه قوافلنک کشت
 و تدارينه برر بحراي سلامت و ملتيرک مقدساتي يغمايه کله جک اولان جنود باغيه ضلالتنه
 برر مدخل شقاق تشکيل ايدرلر که برنجي قيون سده قالقشه جق اولان تعصيده
 مذمومدر. ايکنجي يه مقاومت ايدده جک اولان، صلابتدر، ممدو حدر. حدود معنويه سي
 محافظه ايدده ييله جک صلابتي حائز اوله ميان ملتير حدود ماديه لرني ده محافظه ايدده منزل
 ايسه لر ييله استقبالنن امين اوله مارلر. ايرکيج قنا ويا استمناله محکوم قايرلر. ايشته
 هرشان يوميسي، عصری برر درس ویرمکده اولان شو زمانده مملکتتمزک بوبابده کي
 احتياجاتي نظر انتباهمزي جلب ايدده جک بر نقطه حاده يه گلش و عالم اسلامک ضربات

وقایع ایله ازلیلکده بولان وجدان همومیسى افق معلاى خلافتدن برکوبه امیدك طلوعنه
نصب نظر ایش اولدیقتن ، وجدان امتی تقدیه و تطمین و بوقطه‌دن تقسیم وظائفی
تأمین ایده‌جک بعض تشکیلاته لزوم حاصل اولمش و بنا برین بو خصوصه اختصاصی طبیی
اولان مقام شیخت اسلامیة نك امتك جریان دینیسنه ناظم و نکهبان اولسی و تربیه
وجدانیسنه حصر شعور و اذعان ایتسی و جویى قرر ایتشد. بوضورتله خلافت کبرای
اسلامیه صدای دینی دولتک مقام شیختدن برنغمه نوین ایله یوکسامسینه اعتنا ایدوب
باب فتواده دارالحکمة الاسلامیه نامیه برناره تشکیلی حقه‌ده کی قانون واکا متفرع
نظامنامه نشر اولمش و بوبره بحوله تعالی رسم کشادی اجرا قلمشدر. مطالعه‌سندن
مستبان اوله‌حنی وجهله نظامنامه نك تودیع ایلدیکی وظائفک اهمیتی و سنین و فیره
مناسمی به متوقف منیه عالیة نك عظمتی اوکنده دارالحکمة کندینه عطف انظار ایتکده
بولان مؤمین ایله برابر مهترالقلب اوله‌رق و توفیقات سبحانیه به صیفه‌رق خدمه
مباشرت ایش و اوچنچی ماده موجبنجه ایلک وظیفه‌سی اولان استحضارات علمیه
ایچون پروگرامنی تصویره باشلامشدر. تشکیلاتک ابتداییکی و الجای حال ایله وسائط
لازمه نك فقدانی ایچنده دارالحکمة متفکرین مملکتک معاونت صمیمیه‌ری لزومی
حسن یتیمزسه البته ادا کمرلک ایش اوله‌جقدرد. هیچ شبهه یوقکه نظامنامه نك
دارالحکمة‌دن بکله‌یکی خدمات و لکیز دولت عثمانیه و ملت اسلامییه منحصر برغایه
کمال احتوا ایتیموب عالم انسانیتک وجدان همومیسنه متعلق فضائلک تحریس‌ده منعطف
بولدیقتن دارالحکمة تمنی معاونتنی علی‌العموم انسانیت خادم‌لرینه قدر تشمیلده تردد
ایتمه‌جک و بو وجهله حاجات انسانیه و اسلامییه‌ده کسب و قوف ایده‌رک مشکلات دینیه
اسلامیه نك حلنده برمرجع اولق شرفی احرازه چالیشه‌جقدرد. انشاء دارالحکمة
بردار نصب اولیه‌جق، رخص و مساعدات دینییه تحری و حوائج اسلامییه‌نی تطمین
اوغراشه‌جقدرد. عین زمانده دارالحکمة بردار صلابت اولغه چالیشه‌جق ضروریات
و اساسات دینیه‌دن و احکام عالیة اسلامیه‌دن انحرافی تجویز ایتیه‌رک جبل متین الهی به اعتصام
عشقنی بلیه‌جکدر. همان جناب حق توفیقنی رفیق ایله آمین .